

TANULMÁNYI ÉNHATÉKONYSÁG, MINDSET ÉS TANULMÁNYI FELELŐSSÉG MINT AZ ISKOLAI KUDARCOK CSÖKKENTÉSÉNEK FONTOS PREDIKTORAI

SZ-1

Jámbori Szilvia*, Jagodics Balázs*, Gál Zita**

*Szegedi Tudományegyetem, Pszichológiai Intézet

**Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: iskolai kudarc; tanulmányi felelősség; tanulmányi énhatékonyság

Az iskolai kudarcok kialakulásában szerepet játszó kognitív és pszichológiai tényezők feltárása fontos kihívást jelent az oktatásban. Különböző tanulmányok – a fókuszuktól függően – más-más tényezők fontosságát emelik ki, így akár a tanulmányi énhatékonyság (Honicke & Broadbent, 2016), akár az iskolai felelősségérzet (Kitsantas et al., 2018), illetve a diákok kiégése (Salmela-Aro & Upadyaya, 2014) és a szemléletmód/mindset (Brougham & West, 2018) egyaránt olyan pszichológiai jellemzőknek tekinthetők, amelyek kapcsolódnak az iskolai teljesítményhez. Kutatásunk egyik célja, hogy egy longitudinális adatfelvétel első állomásaként megvizsgálja a kapcsolatot az iskolai kudarcok, illetve a szakirodalom áttekintése alapján a tanulmányi sikeresség tekintetében releváns pszichológiai erőforrások között, másrésztől annak előzetes vizsgálata, hogy az iskolai kudarcok csökkentésében mely tényezők hangsúlyozódnak leginkább. Kérdőíves adatfelvételünkben 5. osztályos tanulók (N = 85) vettek részt, akik a Diák Kiégés Kérdőívet, a Tanulmányi Énhatékonyság Kérdőívet, az Iskolai Felelősség Kérdőívet, illetve a Mindset Kérdőívet töltötték ki. Pearson-féle korrelációelemzés alapján az énhatékonyság közepesen erős pozitív kapcsolatban áll a fejlődési mindsettel ($r = 0,422$), míg negatív összefüggés található a kiégéssel ($r = -0,590$) és a rögzült szemléletmóddal ($r = -0,448$). A tanulmányi eredmény szempontjából a tanulmányi énhatékonyság tekinthető a legerősebb bejóslnak, ugyanis a diákok tanulmányok terén érzett magabiztossága a magasabb tanulmányi teljesítményű csoportokban volt magasabb a varianciaanalízis alapján ($p = 0,026$). Az eredmények megerősítették feltételezésünket, miszerint az iskolai kudarcok kezelése érdekében fontos feltárni a releváns pszichológiai változókat. Kutatásunk – az elemszámokból fakadó limitációk kiküszöbölését követően – várhatóan további értékes következtetések levonását teszi majd lehetővé a longitudinális elrendezésnek köszönhetően, és segít feltárni a korai időszakól kezdődően már olyan tényezőket, amelyek csökkenthetik az iskolai kudarcot.

A kutatás az MTA Közoktatás-fejlesztési Kutatási Pályázat (2021–2025) keretében valósul meg. Gál Zita a Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kutatásfejlesztési és Innovációs Kiválósági Központ (IKIKK) Humán és Társadalomtudományi Klaszterének IKT és Társadalmi Kihívások Kompetenciaközpontja kutatócsoportjának (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése) tagja.